

κακαί, ἀλλὰ τὴν σήμερον ὀλίγην πίστιν εὐρίσκουσ' παρά τοῖς πολλοῖς.

Δύο ἐξαίρετοι μαθηταὶ πρό τινας, εἶχον καταλίπει τὴν σχολήν, διὰ τὸν λόγον, ὅτι δὲν ἐμάνθανον ταχέως τὴν γραφήν.

Εἷς ἕτερος, στρατιώτης, ἤθελε νὰ μᾶς δόσῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· ἀλλ' ἀφοῦ ἐξήτασεν τὸν καλλίτερον τῶν ἡμετέρων μαθητῶν, καὶ εὔρεν, ὅτι μετὰ δισταγμοῦ ἀνεγίνωσκε τὸ ψαλτήριον, ἀπεφάνθη ὅτι ἡ διδασκαλία ἦτο κακὴ, καὶ ὅτι ἡ σχολὴ ἐκτὸς τῆς φήμης αὐτῆς οὐδὲν εἶχε τὸ καλόν.

Πλείστοι χωρικοὶ τῆς Ὑασνάια Πολιάνας φοβοῦνται ἀκόμη, μήπως αἱ κακαὶ φῆμαι ἐπαληθεύσωσι: Πιστεύουσιν, ὅτι οἱ μαθηταὶ διδάσκονται ἐπιτήδες δι' ἕνα σκοπὸν, καὶ ὅτι πάντοτε ἐσμὲν ἕτοιμοι νὰ τοὺς φορτώσωσιν ἐπὶ τῶν ἀμαξιθίων καὶ νὰ τοὺς μεταφέρωμεν εἰς τὴν Μόσχαν. Δὲν παραπονοῦνται σχεδὸν διόλου τώρα ἐπὶ ἐλλείψει τάξεως. Μοὶ συνέβη συχνάκις νὰ παρατηρήσω τὴν ἀμηχανίαν, εἰς ἣν περιήρχετο πατήρ τις, ὅστις, ἐρχόμενος εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νὰ ζητήσῃ τὸν υἱὸν του, ἐνέπιπτεν εἰς τὸ μέσον τοῦ θορύβου, τῆς ἀταξίας καὶ τῆς μάχης. Εὗρισκε τὴν ἀταξίαν πολλήν καὶ τὴν διδασκαλίαν καλὴν καὶ ἐπειδὴ ταῦτα συνεδύαζοντο, δὲν ἐνόει πλέον τιποτε.

Ἡ γυμναστικὴ ἐγείρει ἀκόμη τινὰς προλήψεις, καὶ πάντες διατελοῦσι πεπεισμένοι, ὅτι κατανατᾶ νὰ καταστρέφῃ τὴν κοιλίαν. Κατὰ τὸ τέλος τῶν νηστειῶν, ἢ ὅταν τὰ λαχανικὰ εἰσὶν ὄριμα, ἡ γυμναστικὴ βλάπτει.

Τινὲς τῶν γονέων, ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν, προβαίνουσι μέχρι τοῦ νὰ ἀγανακτῶσι διὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἰσότητος, ὅπερ ἐπικρατεῖ ἐν τῇ Σχολῇ. Κατὰ μῆνα Νοέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους εἶχον ἐν δύο κορασιδᾶς, θυγατέρας ἐνὸς πλησίου ἀγρότου. Ἐφόρουσαν μανθῶνας καὶ σκούφιας, καὶ ἦσαν κατ' ἀρχὰς ὄλως μεμονωμένα, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἐτιθασεύθησαν, καὶ ἤρξαντο νὰ μελετῶσι μετὰ ζήλου. Μίαν ἡμέραν ὁ πατήρ, ἐλθὼν καὶ εὐρῶν αὐτὰς ἐντὸς τοῦ πλήθους τῶν μαθητῶν, τινὲς τῶν ὁποίων, ἀκουσθῶντες διὰ τῶν ἀγκώνων, εἰς τὰς σκούφιας τῶν κορασιδῶν του, ἤκουον τὸν διδάσκαλον, ὠργίσθη καὶ τὰς ἀπέσυρεν ἐκ τῆς Σχολῆς, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ἠμολογήσῃ τὸ αἷτιον τῆς δυσπρεσκείας του.

Τέλος, ἐνίοτε μαθηταὶ καταλείπουσι τὴν σχολήν, διότι οἱ γονεῖς των, παρακινήθentes νὰ μᾶς τοὺς ἀποστείλωσιν ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ εὐχαριστήσωσι τινὰ, τοὺς ἀποσύρουσιν ἅμα ὡς ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ἐκλείψει.

* *

Ἐν συνόψει λοιπὸν, ἡ Σχολὴ ἔχει δώδεκα εἶδη ἀσχολιῶν, ἧται μαθημάτων, τρεῖς τάξεις, περὶ τοὺς τεσσαράκοντα μαθητὰς, τέσσαρες διδασκάλους καὶ πέντε ἕως ἑπτὰ μαθήματα καθ' ἑκάστην.

Ἐκαστος τῶν διδασκάλων τηρεῖ ἐν πρόγραμμικ μαθημάτων, καὶ κοινοποιεῖ αὐτὸ πρὸς ἀλλήλους τὴν κυριακὴν. Μεταχειρίζονται τὰ προγράμματα ταῦτα πρὸς ἕρισμὸν τοῦ σχεδίου τῆς διδασκαλίας κατὰ τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον

τοῦτο δὲν πραγματοποιεῖται πάντοτε ἀπαραλλάκτως ὅποιον ἦτο, τροποποιούμενον συνεχῶς ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν μαθητῶν.

Ἡ μηχανικὴ ἀνάγνωσις περιλαμβάνεται ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς γλώσσης. Τὸ πρόβλημα τῆς διδασκαλίας ταύτης, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, συνίσταται εἰς τὴν καθοδήγησιν τοῦ μαθητοῦ πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν φιλολογικῇ γλώτῃ γεγραμμένων βιβλίων. Ἡ ἐμάθησις τῆς φιλολογικῆς γλώσσης εἶνε ἀπαραίτητος, καθότι ἐκτὸς αὐτῆς δὲν ὑπάρχουσι καλὰ βιβλία.

Κατ' ἀρχὰς, ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς Σχολῆς, οὐδεμία διάκρισις ὑπῆρχε μεταξύ ἀναγνώσεως μηχανικῆς καὶ προδευτικῆς. Οἱ μαθηταὶ ἀνεγίνωσκον μόνον ὅ,τι ἠδύναντο νὰ ἐνοῶσιν· ἦτοι, βιβλία εἰδικά, καὶ τὰ διηγήματα τοῦ Χουδιακόφ καὶ τοῦ Ἀφανασιέφ. Ἐστοχαζόμεν, ὅτι τὰ παιδία, διὰ νὰ μάθωσι τὴν ἀνάγνωσιν, ἔπρεπε νὰ εὐχαριστῶνται ἐξ αὐτῆς καὶ διὰ νὰ εὐχαριστῶνται, ἔπρεπε νὰ ἐνοῶσι καὶ νὰ ἀγαπῶσι τὰ ἀναγινωσκόμενα. Ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη ὅσον λογικὴ καὶ διαυγῆς καὶ ἀν ἐφαίνετο, ἦτο ἐν τούτοις ἐσφαλμένη.

Ἐν πρώτοις, διὰ νὰ μεταβῇ τις ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῶν τοίχων ἀναγνώσεως εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων, ὄφειλε νὰ διδάξῃ εἰς ἕκαστον μαθητὴν ἰδιαίτερος τὴν μηχανικὴν ἀνάγνωσιν ἐν οἰκῇ ἢ ἄλλῃ βιβλίῳ. Ἐνὸς οἱ μαθηταὶ ἦσαν ὀλιγάριθμοι καὶ τὰ εἶδη τῶν ἀσχολιῶν αὐτῶν συγκεχυμένα, ἐπετύγχανον ἄνευ μεγάλης δυσκολίας νὰ φέρω αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῶν τοίχων ἀναγνώσεως εἰς τὴν τῶν βιβλίων. Ἀλλὰ με τοὺς νέους μαθητὰς, τὸ τοιοῦτον ἐγένετο ἀδύνατον. Οἱ μικρότεροι δὲν ἦσαν εἰς κατάστασιν νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ συγχρόνως νὰ ἐνοῶσι τοὺς μύθους. Ἡ σύγχρονος αὕτη προσπάθεια — τοῦ συλλαβίζειν τὰς λέξεις, καὶ συγχρόνως κατανοεῖν τὴν σημασίαν αὐτῶν — ὑπερέβαινε τὰς δυνάμεις των.

Ἐτερον ἀτόπημα: Οἱ μῦθοι οὗτοι διέκοπτον τὴν προδευτικὴν ἀνάγνωσιν, καὶ, ὅποιονδήποτε βιβλίον καὶ ἀν ἐλαμβάνομεν, — ἐθνικόν, στρατιωτικόν, τὸν Ποῦσκιν, τὸν Κόζολ, τὸν Κεραμζίνον — ἐγένετο φανερόν, ὅτι τὰ μεγαλειότερα παιδία ἀναγινώσκοντα τὸν Ποῦσκιν, ὡς καὶ τὰ μικρότερα τοὺς μύθους, δὲν ἠδύναντο συγχρόνως νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ ἐνοῶσιν, ἐνῶ ἐνόουν ὅταν ἤκουον ἡμᾶς ἀναγινώσκοντας. (ἐκκολουθεῖ)

Ἡ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΡ' ἩΜΙΝ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ

Πολλάκις ἔτυχεν ἐν τοῖς γραφικοῖς τῶν Ἀλπειῶν χωρίοις περινοστοῦντες νὰ σταματήσωμεν πρὸ καλαίας καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν διηνεκῶν βροχῶν ἡμικρυμμένης ἐκκλησίας, ὅπως ἀκρασθῶμεν μελωδίας ἢ τις ἐφαίνετο ὅτι κατήρχετο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ναι, τότε ἐβλέπομεν καὶ ἠκούομεν ἐν τῇ πραγματικότητι ὅτι πρότερον ποτὲ ἀνέγνωμεν περὶ τῶν ὠραίων

ρομάντικῶν ἐκείνων ἐκκλησιῶν, ὅπου τὸ πᾶν εἶνε μυστηριώδες. ἌΩ, πόσον εὐτυχεῖς, ἀνεφωνήσαμεν, εἶνε οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐδῶ, οἵτινες ἀφίνοντες τὰ παραχώδη ἔργα, φεύγοντες τὸν σάλον τοῦ πολυκυμάντου βίου, ἀπαλλαττόμενοι ἀπὸ τὰ μικρὰ ἀλλὰ ὡς σκόληκας κατατρέχοντα τὸν ἄνθρωπον κοινωνικὰ πάθη, εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐπιβάλλουσαν ταύτην σιγὴν, εἰς τὰς ἀχανεῖς ταύτας σοβαρὰς θολωτὰς οἰκοδομὰς, ὅπου τόσων γενεῶν θνητοὶ ἐκκλινον τὸ γόνυ καὶ κατακυκτικῶς ἐδεήθησαν πρὸς τὸν ὕψιστον!» Ἐντὸς τῆς σκιερᾶς τῶν τοίχων μορφῆς, τὸ ὄμμα λησμονοῦν τὴν κρυσταλλώδη τῆς πραγματικότητος ὑπόστασιν, ρεμβάζει, ὁ δὲ νοῦς, συνδυάζων τὰς ἰδέας, ἐξυψοῖ τὰ αἰσθήματα καὶ ἐν τῷ βῆθει νομίζει, ὅτι ἀνακαλύπτει τὸ ἄκρον ἐκεῖνο ἀόρατον, ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι διαλάμπον σημεῖον, ὅπερ καλεῖται «Θεός». Οὔτε χρυσὸς οὔτε τι ἄλλο πολυτελὲς ἀντικείμενον ἀποσπᾷ τὴν προσοχὴν τοῦ δεομένου, ἢ ἀπλότης τοῦ ὄλου καὶ τὸ ἄγαν ἐπιβάλλον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς δεσπόζουσι τοῦ πνεύματος, ἐν ᾧ ἐτέρωθεν οἱ θεῖοι τῆς μουσικῆς τόνοι ὡς διάπυροι ἀκτίνες ἐκπεμπόμενοι ἐκ τοῦ ἀπείρου, εἰσδύουσι εἰς τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς αὐθωρεὶ σαγηνεύοντες καὶ ἀφαρπάζοντες τὴν ἀσθεντὴ τοῦ ἀνθρώπου καρδίαν. Λησμονεῖ τις εἶνε, συγμινεῖται δακρύει.

Εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ ἡ δύναμις τῆς μουσικῆς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Πρέπει νὰ ἀπέβαλέ τις πάντα ἀνθρωπισμὸν διὰ νὰ μὴ αἰσθανθῆ, ἔστω καὶ ἀπαξ ἐν τῇ ζωῇ, τὸ θεσπέσιον πῦρ, τὴν φλογερὰν δύναμιν αὐτῆς. Ὑπάρχουσι στιγμαὶ ἐν τῷ βίῳ, ὅτε καὶ ὁ μᾶλλον κτηνώδης θνητὸς ἀναγνωρίζει τι ὑπέρτερον τῆς ὕλης, κύπτει τὸν ἀχένα, αἰ δὲ συγκινήσεις, ὡς ρεύματα ἀντίπαλα ἀνέμων ἀνακυκῶσιν αὐτὸν, ἀπειλοῦντα νὰ τὸν κατασυντριψῶσιν. Ἄλλ' αἰ στιγμαὶ αὗται εἶνε ἀκαριαῖαι, βραχύταται — εἶνε ἀστραπαὶ, ὧν μόλις προφθάνομεν ν' ἀντιληφθῶμεν τὴν λάμψιν.

Ἡ Μουσικὴ ὑπὲρ πάσαν ἄλλην τέχνην δύναται νὰ προκαλέσῃ τὰς στιγμὰς ταύτας, καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος ὑψοῦται καὶ ἀναδεικνύεται θεῖον ὄν. Καὶ αὐτὸς ὁ κακοῦργος εἶνε ἀδύνατον κατὰ ἀγρίαν τινὰ νύκτα ἀκούων τοὺς παίζοντας πεσοῦς κλειδοκυμβάλου λουομένης ἐν τῇ εὐτυχίᾳ οἰκίας, νὰ μὴ αἰσθανθῆ ἐν ἑαυτῷ σπαράττουσαν τὴν καρδίαν, νὰ μὴ φρίξῃ πρὸ τῆς μελαίνης τύχης αὐτοῦ! «Ὡ! ἡ Μουσικὴ εἶνε ἡ φωνὴ τοῦ σύμπαντος, εἶνε ὁ ἐναρθρὸς τῶν ἀψύχων φθόγγος, ἡ συναυλία τοῦ Παντός. Ὁ ψίθυρος τῶν δένδρων, ὁ κελαρισμὸς τῶν ρυάκων, ὁ φλοῖσθος τῆς ἀκτῆς, ἡ παταγὴ τῶν κυμάτων, ἡ βοή τῶν ἀνέμων καὶ αἱ ἀπειροὶ φωναὶ τῶν ἐμφύχων, δὲν εἶνε ἡ ἁρμονικωτάτη καὶ θειοτάτη Μουσικὴ; Μήπως ἐν τῷ Beethoven ἢ ἐν τῷ Μότσαρτ καὶ τῷ Βελλίνῃ θαυμάζομεν τι ἄλλο ἢ τὴν μίμησιν τῆς θαυμασίας ταύτης φωνῆς τῆς φύσεως; Ὁ Βάγνερ δὲν εἶνε μία διηγετικὴ τοιαύτη τῆς φύσεως ἀπομίμησις; Ἄλλ' ὅ,τι ἐν ταῖς μιμητικαῖς Τέχναις, ταῦτό καὶ ἐν τῇ Μουσικῇ συμβαίνει. Ἡ μεγαλεφυΐα τοῦ μουσουργοῦ διὰ τοῦ πνεύματος, τὰ μέλη ἄπερ ἔλαβεν παρ' αὐτῆς τῆς φύσεως ὡς ὁ Πραξιτέλης τὰς μορφὰς τοῦ σώματος, συναρθροῖ εἰς μελωδίαν, εἰς δραματικὸν δημιουργημᾶ. Ἐν τῇ φύσει δὲν ἀπαντῶμεν τὴν στιγμιαίαν ἐκείνην τῶν παραστά-

σεων ἀλλαγὴν, τὰς μεταβάσεις ἀπὸ τῆς ἐκστάσεως εἰς τὴν ὀργὴν καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς τὴν συγκίνησιν. Παρὰ τῷ Βέτχοβεν τὰ μέλη ἀκολουθοῦσι τὰς διαθέσεις τῆς ψυχῆς. Αἱ σκηναὶ διαδέχονται ἀστραπηδὸν ἀλλήλας, ὁ δὲ ἀκρατὴς χάνεται, παρασύρεται, δίκην ριπὸς ἐπὶ πελωρίων κυμάτων εἰς ὕψη, καὶ αἰφνιδίως κρημνίζεται εἰς τὴν ἀβυσσον, ἀπὸ τὸ φῶς τὸ ἄπλετον ρίπτεται εἰς τὸ χάος, εἰς τὸ φρικῶδες τῆς ἀοριστίας σκότος. Ἐν ᾧ ὄσφραίνεται ρόδα, καὶ χεῖλη μειδιῶντα ροδαλὰ κύπτουσι καὶ τὸν ἀσπάζονται καὶ μέθυσος λιχνίζεται ἐν τῇ ἠδυπαθεστάτῃ χαρᾷ, μεταφέρεται διὰ τοῦ τιτανείου μέλους τοῦ μουσουργοῦ εἰς βραχῶδεις καὶ ἀποκρήμνους ἀκτὰς, ὅπου ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀκούει τὸν πόντον μακινόμενον καὶ τοὺς κόρακας κραυγάζοντας.

Ἀληθὴς θεάσινα, δεσπόζει τῶν ψυχῶν καὶ ἰθύνει ὡς ἐφ' ἄρματος τὴν ψυχὴν ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους τῶν παθῶν. Ὡς Σειρὴν, θέλγει καὶ μαλάσσει καὶ τὰς ἀγριωδεστέρας φύσεις, παραλύουσα τὰς ἐντεταμένους χορδὰς τῆς ὀργῆς. Μὲ τὸν θεῖον αὐτῆς χυμὸν γαλουχηθέντες, δυνάμεθα νὰ προσβλέψωμεν μὲ διαυγὲς ὄμμα τὴν ἀστερόεσσαν μεγαλοπρέπειαν τῆς νυκτὸς καὶ τὸ θάμβος τοῦ διὰ τῶν φυλλωμάτων διεισδύοντος Φαίθου. Ὑπερτάτη Μοῦσα, διὰ τῶν πτερυγισμῶν σου αὐξάνεις τοὺς παλμοὺς, οἵτινες πάλλουσι διὰ τὰ εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ ἐν τῷ βίῳ. Ἐν μὲν τοῖς μεγάροις τῶν πλουσιῶν εἶσαι ἡ εὐγενεστάτη τῶν ἀπολαύσεων, τέρπουσα ἄμα καὶ ὠφελοῦσα, ἐν δὲ τῇ πτωχικῇ καλύβῃ τοῦ χωρικοῦ ἢ παρήγορος καὶ τερπνὴ σύντροφος!

Ἡ μουσικὴ ὡς τοιαύτη, εἶνε τὸ κάλλιστον πρὸς διάπλκσιν τῆς καρδίας τῶν παιδῶν ὄργανον. Ἡ ἀπαλὴ καὶ εὐπλαστος αὐτῶν καρδία ὡς κηρὸς δέχεται πάντας τοὺς τύπους, οὓς ἡ ἀγωγὴ παρέχει. Τὰ μέλη τῆς θειοτάτης τῶν ψυχῶν μεταρσιοῦσι τὰς ἐλαφρὰς τῶν παιδῶν ψυχὰς καὶ πληροῦσιν ἰδανισμοῦ, ὄν, καὶ εἰς τὸν βόρβορον τῆς κοινωνικῆς πάλης ἀκολουθῶντες εἰσερχόμενοι, οὐδέποτε ἀποβάλλουσιν· εἶνε ὡς τὰ ναυτικὰ σῶστρα, ἀτινακρατοῦσι τοὺς ναυαγοὺς ἐπὶ τῶν ἀγρίων κυμάτων. Εἶνε δρόσος διατηροῦσα ζεῖ νεάζον τὸ ψυχικὸν κάλλος, ζεῖ σφριγῶντα τὸν εὐγενῆ παλμὸν ἀνευ ταύτης, ὁ ζωϊκὸς τῆς ψυχῆς χυμὸς ἐξαντλεῖται καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἀπομακρυνόμενος κατ' ὀλίγον ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ προορισμοῦ, καθίσταται ἀληθὲς κτήνος. Οὔτε ἡ παιδεία, οὔτε ἡ σωματικὴ ἀσκήσις, οὔτε τι ἄλλο δύναται νὰ διαπλάσῃ τὴν ψυχὴν ὡς ἡ Μουσικὴ, ἣτις εἶναι τὸ μαγεῦον μειδιάμα τοῦ Σύμπαντος.

Τὰς ἡμέρας ταύτας, ὅτε ἅπαντα μειδιῶσα χορεία τῆς νεότητος ἐν τοῖς σχολείοις διεγείρει τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ἀπάσης τῆς κοινωνίας διὰ τῶν ἐξετάσεων, νῦν ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε ἔχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδωμεν κατὰ πόσον καὶ παρ' ἡμῖν λατρεύεται ἡ βασιλις τῶν ὠραίων Τεχνῶν.

Πολλὰ τῶν ἐνταῦθα σχολείων ἐπισκεφθέντες καὶ τὴν μουσικὴν διδασκαλίαν ἀκολουθήσαντες, δυνάμεθα μετὰ λύπης νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι αὕτη δὲν διδάσκεται εἰσέτι παρ' ἡμῖν ὡς ἔδει. Ναὶ μὲν, ἐβελ-

τιώθη κατά πολὺ ἐσχάτως, ἀλλὰ δὲν εἴχικοτο εἰς τὸν βαθμὸν ὃν αὕτη δέον νὰ κατέχη ἐν τῇ ἀγωγῇ τῶν παιδῶν. Τὸ σφάλμα ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις εἶναι, ὅτι ἡ μουσικὴ διδάσκεται ὡς διασκεδαστικὸν τι μᾶθημα, ὅπερ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν δυστυχῆ ζωγραφικὴν. Ἀλλ' αἱ ιδέαι αὗται εἶναι σαθραὶ καὶ παιδαριώδεις· πρέπει νὰ τὰς ἀφῆσωμεν διότι κινδυνεύομεν νὰ καταστῶμεν γέλοιοι.

Ἡ μουσικὴ πρέπει νὰ εἶναι ὑποχρεωτικὸν μᾶθημα καὶ τοσοῦτο σπουδαῖον ὡς καὶ πᾶν ἄλλο. Τί ἐκέρδησεν ἡ νεάνις ἐὰν ἐμάθε νὰ ταχυδακτυλογεῖ ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβαλοῦ ἕνα βαλλισμὸν ἢ μίαν πόλκων; Τὰ τοιαῦτα μουσικὰ ἀθύρματα τοὺς μὲν νέους καθιστῶσιν ἐλαφροὺς, τὰς δὲ νέας ἐλαφροτέρας. Τὰ μέλη τῶν σημερινῶν χορῶν δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς ψυχικὰ αἰσθήματα, εἰς πάθη, ἀλλὰ μόνον εἰς σωματικὰς κινήσεις. Ὅταν ἀκούομεν ἐν βάλς, δὲν αἰσθανόμεθα γαργαλισμοὺς ἢ εἰς τοὺς πόδας· τὸ πνεῦμα καὶ ἡ καρδιά μένουσι ψυχρά. Ἀποτρέπομεν εἰς τὰς νέας τὴν ἀνάγνωσιν ἐλαφρῶν βιβλίων, καὶ ἐν τούτοις, τὰς ποτιζόμεν τὰς χορταίνομεν μὲ τὰ ἡδυπαθῆ καὶ ἐλαφρά ὡς ὁ ἀφρός ὀφρεμπάχεια μέλη. Ἡ μήπως ἡ μουσικὴ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ βιβλίου; Ἀλλὰ τίς Ὀρφεὺς συνεκίνησε μὲ βιβλίον τὰ ζῶα, ὡς ἐκεῖνος μὲ τοὺς στόνους!

Ἦμεῖς οἱ διδάσκαλοι καὶ αἱ διδασκάλισσαι, οἷς ἡ κοινωρία ἀνατίθησι τὴν ἐκπαιδευσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν τέκνων αὐτῆς, ὑμεῖς ὀφείλεται ὑπὲρ πάντα ἄλλον νὰ ἀνυψώσῃτε τὴν μουσικὴν διδασκαλίαν, νὰ καταστήσῃτε ταύτην ὑποχρεωτικὴν τοῖς πᾶσιν. Ἀποβλέψατε εἰς τὴν Γερμανίαν, πρὸς τὸ μουσικώτατον τοῦτο ἔθνος, ἴδετε τί ἐπέτελεσεν ἐν αὐτῇ ἡ μουσικὴ! Τὰ θεσπέσια μέλη τοῦ Βετχόθεν, Μότσαρτ, Σούμπερτ, Κλούκ, Μενδελσῶν καὶ λοιπῶν αὐτῆς μεγάλων μουσικῶν, ἰσχυρῶς ἐν τῇ ἀγρίᾳ σκυθρωπῇ ἐκείνῃ φύσει, ὑπὸ τῷ διηνεκεῖ μολυβδίνῳ τευτονικῷ οὐρανῷ, νὰ διαπλάσσωσι ψυχὰς χαρωπὰς, εὐθύμους, ἀγαθὰς, ἠπίους, μεστὰς ἰδανισμοῦ καὶ φιλοβίου. Ἐκεῖ ἡ νεότης δὲν ψάλλει ἄχ καὶ βᾶχ, δὲν τήκεται μὲ τὸν ρομαντισμὸν, ἀλλὰ ἐν χορῷ ἐνθουσιώδης ᾄδει:

Gaudemus igitur juvenes dum sumus! Φ.

ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ

Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα τοῦ Γερμανικοῦ Πανεπιστημίου» ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου, ἐπικρατεῖ μετὰ τῶν φοιτητῶν ἡ πρὸς ἔθρυσιν νέων σωματείων τάσις. Οἱ ἐκ τοῦ ἐν Πρεντελάου Γυμνασίου ἀποφοιτήσαντες, ἔθρυσαν νέον ἴδιον σωματεῖον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀρμονία. Ἐν τῷ τῷ σωματεῖον Παλαιομαρκία διελύθη δι' ἑλλησφιν μελῶν.

Ἐν τοῖς γερμανικοῖς Πανεπιστημίοις αἱ καταβαλλόμεναι προσπάθειαι, ὅπως οἱ φοιτηταὶ καταταχθῶσιν εἰς τοὺς ἐθελοντὰς νοσοκόμους ἐν καιρῷ πολέμου, ἐπιτυχάνουσιν δλομέν. Ἐν Ἰσθῆ λ. χ. καθρητίσθη ἐσχάτως τοιοῦτον σωματεῖον καὶ ἐν Καινιγμπέργῃ δὲ πολλοὶ φοιτηταὶ ἀνήγγειλαν τὴν συμμαχοῦν των.

ΤΟ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑ

Ἀναμνήσεις ῥώσου διδασκάλου

(ὑπὸ Ἰβάν Μπουκωνῶφ)

(Συνέχεια)

Γ.

Ἀπὸ τοῦ Πάσχα ἡ ἐργασία διεκόπη εἰς τὸ ἐργοστάσιον. Ὁ Μαξιμκας ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς γονεῖς τοῦ συναποφέρων καὶ τὰς ἐφημερίδας του.

— Ἀπὸ τῶν ἄλλου ἐμπόρεσα κ' ἐκρύφθηκα, ἀλλ' ἀπὸ τὸν πατέρα μου; διελογίζετο καθ' ὄδον...

Κατὰ τὰς ἀρχὰς ἀνεγίνωσκον ἐν ταῖς ἀγροῖς, πανταχοῦ ὅπου εὐρίσκε τὴν εὐκαιρίαν. Ἀλλὰ αὐτὸ σουβλί θάπτρπτήση πάντοτε τὸ σακκί. Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν εἶχεν ἐξέλθῃ, ἡ μήτηρ του ἠρσύνησεν ἐντὸς τοῦ κιωωτίου του, ἵνα εἶδῃ ἂν εἶχε τι ἀπολέση ἢ σχίσῃ. Ἐν ᾧ εἵτασσε τὴν τουλούπαν του, ἔπεσαν ἀπ' αὐτῆς αἱ ἐφημερίδες...

— Γιὰ πὲς μου, γέρο μου, ἐφώνησε πρὸς τὸν σύζυγόν της ἐργαζόμενον ἐν τῇ αὐλῇ, τί εἶν' αὐτὰ ποῦ ἔχει κρυμμένα ὁ Μαξιμκας ἐκ τῆν τουλούπα του;

— Δὲν βλέπει ὅτι εἶναι βιβλία; ἀπεκρίθη ὁ Μητροφάνης εἰσελθών. Φτίνεται ὅτι δὲν ἄφησε τὴν ιδέα του. Περιμένε νὰ γυρίσῃ καὶ θὰ τὸν διορθώσω!

Ὁ Μαξιμκας ἐπανήρχετο εὐθύμος. Ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἀνεπαύοντο, αὐτὸς ἔλαβε καιρὸν ν' ἀναγνώσῃ.

— Τί ζητεῖς; τῷ ἐφώνησεν ὁ πατὴρ του.

— Θέλω νὰ πάρω τὴν τουλούπα μου, γιατί κάμνει ψύχα.

— Καλὰ. Ἀλλ' αὐτὰ τί εἶναι; εἶπεν ὁ γέρων, δεικνύων μίαν ἐφημερίδα.

Ὁ Μαξιμκας τὰ ἔχασε.

— Ὁ ὑποδιευθυντὴς Ἰβάν Δικηλόβιτς μοὶ τὰς ἔδωκε.

— Καὶ γιατί σοὶ τὰς ἔδωκε.

— Ἀλλ' ἐστὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ἐμπορῶ νὰ ταῖς κάμω τιγάρε ἢ τίποτε ἄλλο.

Ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς Ματρῶνας ἔπεσε τὸ σκέλεθρον.

— Θεοτότε Παρθένε! ἀνέκραξεν, ἐπώλησες λοιπὸν τὴν ψυχὴν σου;... Ἄρχισε νὰ μανθάνῃ γράμματα καὶ τώρα θέλει νὰ καπνίζῃ!... Ποιοὺ μοιάζεις; εἰς τὴν οἰκαγένειάν μας κανεῖς δὲν ἐπινεν οὔτε τσιγάρον, οὔτε ταμπάκο.

— Μὰ δὲν καπνίζω, δὲν ἐκάπνισα ποτέ! ἔλεγεν ὁ Μαξιμκας, ἐμπέσας ἀπὸ τῆς Σκύλλης εἰς τὴν Χορυβδίν.

— Θὰ τὸ μάθω! ἔεγεν ἡ Ματρῶνα δρωῶσα ἐπὶ τοῦ υἱοῦ της. Γιὰ φύσηξε! φύσηξε! παληροφουκαριστῆ!

Ὁ Μαξιμκας ἐφύσησεν. Ἡ μήτηρ του ἠρσύνησεν ἅπαντα τὰ θυλάκιά του, ὡς καὶ τὰ ὑποδηματὰ του ἐπὶ.

— Εἴμπορεῖ ν' ἀφίηξῃ τὸν κηπὸν σου εἰς τοὺς ἀγροὺς, ἢ τὸν κρύβεις εἰς τὴν αὐλῃν; εἶπέ μου τὴν ἀλήθειαν!

Ὁ Μαξιμκας ἐσταυροκοπεῖτο, δριζόμενος ὅτι δὲν εἶχε κηπὸν.

— Καὶ σὺ, γέρο, σχίσε αὐτὰ τὰ παληόχαρτα, νὰ μὴ βρίζωνται σπῆτι!

Ὁ Μητροφάνης ἔλαβε τὰς ἐφημερίδας καὶ διὰ τοῦ πελέκους τὰς ἔκοψεν εἰς λεπτότατα τεμάχια. εἰς τὴν Μαξιμκας ἀπέμεινε μόνον ἡ ἐφημερίς ἣν ἔφερον ἐπ' αὐτεῦ.

Τὴν ἑσπέραν οἱ δύο σύζυγοι ἔκαμαν συμβούλιον.

— Κύττα ἐκεῖ δουλειαίς! ἀκούε ἐκεῖ! ἔλεγε ἡ Ματρῶνα ἡμικαθήμενῃ ἐν τῇ τραχείᾳ κλίνῃ της καὶ ἀκυμῶσα ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος της. Αὐτὸ τὸ παιδί ἔπεσε ἐς ταῖς ἀρρατίαις, θὰ χαθῆ! Καλὲ, ἀε λέγειν ὅτι καὶ ἂν θέλουν... πρέπει νὰ τὸν νυμφεύσωμεν!

Ὁ Μητροφάνης ἐνόσταζε.

— Καλὰ, εἶπεν, θὰ τὸν νυμφεύσωμεν...

Ἐχασμήθη, ἐποίησε τὸ στήμιον τοῦ σταυροῦ καὶ ἀπεμακρύνθη.

— Τὸ φειτόφωνον θὰ νυμφευθῆς, ἔλεγεν ἡ μήτηρ τῆν